

genmäle till DN debatt

Osakligt angrepp på rosenrot

Jag reagerade med både häpnad och ledsnad när jag i tisdags blev förevisad en stort uppslagen ”DN Debatt”-artikel från den 9 juni, som utgör ett osmakligt och – paradoxalt nog med tanke på vad författarna uppger för syfte – i stora delar också osakligt angrepp på dokumentationen bakom ett populärt växtläkemedel – rosenrotprodukten ”Arctic Root”. Jag har själv haft förmånen att kunna avläsa positiva effekter av detta växtläkemedel på åtskilliga patienter och varit med om att initiera och analysera vetenskapliga prövningar av det. Den s.k. debattartikeln ter sig mer som en kampanjartikel som med manipulativ sammanblandning av olika uppgifter, varav flera felaktiga, kan missleda DN-läsare att tro att det är något fel på växtläkemedlet i fråga. Den s.k. debattartikeln växlar på ett manipulativt sätt fram och tillbaka mellan att å ena sidan lyfta fram stötande exempel på marknadsföringsövertramp, för att i nästa stycke växla till kraftigt vinklade angrepp på vissa utvalda forskningsrapporter om rosenrot. Artikelförfattarna kände uppenbarligen själva att de lyckats så väl i sitt påtagliga uppsåt att misstänkliggöra allt och alla som har med rosenrot att göra, att de i sista stycket tydligen känner sig föranledda att släta över lite: ”Vi hävdar inte att rosenrot är helt verkningslöst.... men reklamen är oroande.”, avslutar de. Det känns märkligt att en sådan kampanjartikel tas in som ”debattartikel”. Den misstänkliggör på ett kränkande sätt även oss läkare och forskare som engagerat oss i utforskandet av rosenrots användbarhet i hälsovården.

Felaktig misskreditering

I en av de studier jag medverkat i testades Arctic Root som behandling mot depression. Studien omnämns i den s.k. debattartikeln som ”otydlig” och dess värde ifrågasätts för att den publicerats i en tidskrift vars redaktions vetenskapliga vederhäftighet fräckt ifrågasätts. Om nu debattartikelns upphovsmän hade analyserat denna forskningsrapport så noga som de påstår, borde de veta i vilken tidskrift den publicerades! Det var inte i den tidskrift de (ogrundat) klankar ner på, såsom varande jävigt intresserad av rosenrot, utan i Nordic Journal of Psychiatry (2007), en välrenommerad vetenskaplig tidskrift vars redaktion och vetenskapliga råd inte innehåller en enda person som tidigare skrivit en enda rad om rosenrot.

Förvanskning av fakta

Vidare kritiseras studien för val av statistisk metod vid framräknandet av hur mycket förbättring rosenrotextraktet gav upphov till hos patienterna. Vi valde därvid det strängare beräkningsalternativet. Om vi i stället hade använt den metod Larhammar & Co förespråkar hade vi fått ännu bättre signifikans för rosenrots positiva effekt på depressionssymptom! Detta kallas på DN debatt märkligt nog för framkallande av ”irrelevanta resultat”!? Snacka om förvanskning av fakta!

Från välgjort till ingen effekt?

En annan studie, som jag var med om att initiera vid Karolinska Institutet för 6 år sedan för att undersöka rosenrots eventuella nytta i behandling av utmattningssyndrom, men som sedan kom att utföras vid Uppsala universitet och publicerades 2008 (huvudförf. E. Olsson), försöker debattartikeln nästan förbigå, men omnämner den kortfattat som ”välgjord”. Några stycken längre

PBM hälsokompetens



ned i artikeln avfärdas sedan hela studien med en summarisk kommentar: ”... visar ingen effekt”. Detta trots att de själva strax innan tvingats konstatera att den studien tydligt och vederhäftigt visar att Arctic Root har positiva effekter vad gäller såväl trötthet som reaktionsförmåga och stresshormonnivåer (kortisol).

Bristande kunskap i medicin?

”Däremot”, skriver de, ”förbättrades inte depressionssymptomen.” Tacka sjutton för det! Patienterna som deltog i studien var ju inte deprimerade! Debattartikelförfattarnas bristande kunskaper i medicin och psykiatri skiner här igenom. Denna studie undersökte rosenrots effekter på utmattningssyndrom, en diagnos som hör till krisreaktionsgruppen och är närmare besläktad med ångestsyndrom än med depression. Att förekomst av nedstämdhet ändå mättes är gängse i psykiatriska kliniska prövningar, man mäter därvid regelmässigt effekter både inom ångest- och depressionsdimensionen.

Vad vill Larhammar & Co uppnå?

I vilken debatt utgör Larhammars artikel ett konstruktivt inlägg? Artikelförfattarna skriver som vore de självutnämnda väktare av folkhälsan mot farliga naturpreparat, men då borde de inte ge sig på ett bevisat ofarligt och av Läkemedelsverket godkänt växtläkemedel och inte heller nedlåta sig till så tendentiöst skrivande. Artikeln luktar snarare lobbyism än sant vetenskapstillskyndande. Uppenbarligen är författarna ute efter att misskreditera dem som tillverkar och säljer Arctic Root. De drar sig inte för att citera marknadsföringsexcesser som andra distributionsbolag använt i reklam för andra preparat! Självklart luras då läsaren på ett finurligt sätt att tro att detta gäller Arctic Root, som dessutom avbildas fotografiskt i artikelns huvud. Örtmedicinska Institutet och Green Medicine får klä skott för andras övertramp och överdrifter. Det finns idag ett tjugotal rosenrotpreparat på den svenska marknaden. Inga andra har bemödat sig om att kvalitetssäkra sina extrakt lika väl som Arctic Root, eller att avsätta en betydande del av det ekonomiska överskottet till forskning, vilket är anledningen till att Arctic Root är det enda rosenrotpreparat som godkänts av Läkemedelsverket.

Bidrar till kunskapsutvecklingen

Personligen har jag mycket goda vitsord att ge till just Örtmedicinska Institutet och Green Medicine, vilka är två i mina ögon seriösa företag med höga etiska principer. De tillverkar och säljer ett högkvalitativt växtläkemedel tillverkat med samma noggrannhet som ”vanliga” läkemedel, och visar ett imponerande engagemang i forskning. Jag kan gå i god för att de inte är några cyniska profitörer som kortsiktigt försöker kränga ett verkningslöst piller. Jag vet att de deltar i vetenskapliga nätverk och konferenser och på ett konstruktivt sätt bidrar till kunskapsutvecklingen inom farmakognosin. Örtmedicinska Institutet har till och med officiellt fått ”institutsstämpel”, just genom sitt etiska och långsiktiga sätt att bedriva verksamheten med en fortlöpande avsättning av medel till objektiv forskning (15% av omsättningen).

Desinformativt och förvillande

Larhammars försök att göra sig lustig över dessa företag slår tillbaka mot honom själv. Han redovisar inte ens sina jävskopplingar till läkemedelsindustrin (via bolaget Larhammar Consulting AB). Vem betalar egentligen Larhammar för att lägga en massa ”professorstid” på att näsknäppa en liten uppstickare som Arctic Root? Liten är den nämligen, trots de skenbart stora

PBM-kliniken

PBM hälsokompetens AB

Götgatan 71 (2 tr), 116 21 Stockholm 08-7733025

PBM hälsokompetens



försäljningssiffror Larhammar redovisar i sin artikel. Arctic Root är en dvärg i jämförelse med den takt varmed svenska folket knaprar ”riktiga” antistressläkemedel, såsom blodtrycksdämpare, huvudvärkstabletter, magsårsmediciner, sömntabletter, orosdämpande och irritabilitetslindrande medel, antidepressiva läkemedel, m fl, vilka förvisso är symptomlindrande men oftast ej orsaksinriktade. Larhammars brist på medicinskt helhetsperspektiv skiner igenom. Hans destruktiva artikel visar att han inte förstått värdet av att kunna erbjuda svenska folket hälsobefrämjande egenvårdspreparat. Arctic Root har inga kända biverkningar och inga andra påvisbara skadliga effekter, trots att många miljoner doser tagits av hundratusentals människor som upplever att de därigenom får hjälp att bli piggare, orka mer och bättre stå emot stress. Om rosenrot bidrar till att minska sjukskrivningarna i Sverige med bara 1 promille, så besparar det samhället mer än vad hela årsomsättningen av rosenrot uppgår till! Varför attackera så hårt mot något som är bevisat ofarligt, men sannolikt bra för folkhälsan och samhällsekonomin?

”Försvunna” ryska forskare

Larhammar insinuerar i sin artikel även att några ryska rosenrotforskare är ”icke-existerande”. Jag råkar veta att dessa kollegor varken är påhittade eller inspärrade i något sibiriskt fångläger, utan svåra för utläningar att nå därför att de är säkerhetsklassade till följd av att de arbetar åt ryska försvarsdepartementet. (Ryska armén och flygvapnet har i 50 års tid använt rosenrot i st f koffein som uppiggande och vakenhetshöjande medel till vaktpersonal, soldater på nattpost etc. Jag instämmer själv i den slutsatsen – jag upplever rosenrot som mer behagligt centralstimulerande än koffein, användbart i många situationer då man behöver hjälp att kortvarigt pigga till, överkomma trötthet och mediera stresseffekter).

Till sist lite folkbildning och insättande i rätt sammanhang:

Rosenrot och andra växtläkemedel är egenvårdspreparat ej avsedda att användas för att behandla sjukdomar utan i förebyggande och friskvårdande syfte. Rosenrot ska följaktligen bedömas utifrån sin roll i hälso- och friskvården, vars uppgift är att hjälpa ofriska – men samtidigt osjuka! – människor att bli friskare, må bättre, orka mer, le oftare. Detta är något helt annat än sjukvårdens uppgift att behandla patienter med sjukdomar (=patologiska tillstånd). Anledningen till att angreppet på Arctic Root är så förvirrat och förvillande är delvis pga att författarna inte har insett denna fundamentala medicinska distinktion. De är inte ensamma, många lider av samma missuppfattning. Artikelförfattarna tycks emellertid ha fått för sig att Arctic Root utger sig för att vara ett läkemedel med fenomenala terapeutiska förmågor mot sjuklig trötthet, nedstämdhet, ångest, utmattning m.m. (Förvisso har sådan ovederhäftig rosenrotsreklam förekommit, men inte för preparatet Arctic Root.) Det viktiga här är emellertid att förstå egenvårdens roll *vid sidan om* sjukvårdens, som ett komplement, inte ett konkurrerande alternativ. Egenvårdspreparatens roll är (med några få undantag) inte att utgöra farmakologiska alternativ i behandling av sjukdomar, utan att stärka hälsoskapande processer. I friskvårdande och förebyggande sammanhang, samt för att underlätta rehabilitering av stressutlösta besvär, har rosenrot visat sig ha mycket lovande egenskaper, och personligen tror jag att Arctic Root efter ytterligare några års forskning kommer att ha en etablerad position som ett väldokumenterat växtläkemedel.

Stockholm, 090612, Clas Malmström, leg. läkare

(Uppgivna potentiella jävsförbindelser: Oberoende konsult regelbundet anlitad av flera olika läkemedelsbolag och tillverkare av växtläkemedel för rådgivning, utbildning och framtagande av utbildningsmaterial samt analys av vetenskapligt material.)

PBM-kliniken

PBM hälsokompetens AB

Götgatan 71 (2 tr), 116 21 Stockholm 08-7733025